J. Myanmar. Acad. Arts Sci. 2019 **Vol. XVII. No. 6B**

မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင် ဆရာဇော်ဂျီ

တင်မျိုးဟန် *

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ‘မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင် ဆရာဇော်ဂျီ’ အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီဟု ဆိုလိုက်လျှင် ကဗျာစာဆိုကြီးတစ်ဦးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ မြန်မာစာပေပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် လည်းကောင်း သိရှိကြသဖြင့် မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင်ကြီး တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ကြောင်း သိရှိကြစေရန် ရည်ရွယ်၍ ပြုစုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဆရာဇော်ဂျီ ရေးသားပြုစုခဲ့သော ရသစာပေအဖွင့်၊ ရသစာပေအဖွင့်နှင့်နိဒါန်း၊ ရသစာပေသဘောစသည့် စာအုပ်စာပေတို့ကို အလေ့လာခံနယ်ပယ်များအဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီသည် ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်စသည့် စာပေများကို ဖန်တီးရေးဖွဲ့ရာတွင် မြန်မာဘာသာစကား၏ အစွမ်းသတ္တိကို ထိရောက်ထက်မြက်စွာ အသုံးပြုရေးသားပြုစုခဲ့သော ဘာသာစကားပညာရှင်ကြီး တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း ဘာသာစကားရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ဤစာတမ်းပါတင်ပြချက်တို့သည် ဆရာဇော်ဂျီ ရေးသားပြုစုခဲ့သော စာပေတို့တွင် ထင်ဟပ်ပါရှိနေသော မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ အတွေးအမြင် အယူအဆတို့ကို ဖော်ထုတ်ဂုဏ်ပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ – ***ဘာသာစကားအမြင်၊ ဘာသာစကားရှုထောင့်၊ မြန်မာစာရေးထုံး၊ သတ်ပုံ သတ်ညွှန်း၊ သတ်ထုံး၊ အဘိဓာန်၊ ဘာသာပြန်၊ သဒ္ဒါ၊ ဘာသာ၊ စာပေ၊ သုတေသန။***

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့ ၁၈ ကြိမ်မြောက် သုတေသနစာတမ်းဖတ်ပွဲအတွက် ဖတ်ကြားတင်သွင်းသည့် ‘မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင် ဆရာဇော်ဂျီ’ ဟူသော ဘာသာစကားဆိုင်ရာ သုတေသနစာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီ (ဦးသိန်းဟန်) ဟု ဆိုလိုက်လျှင် ခေတ်စမ်းကဗျာစာဆိုကြီး၊ ဘဝခံယူချက်ပြ ‘ဗေဒါလမ်း’ ကဗျာများ၏စာဆိုကြီး၊ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအတွက် လမ်းညွှန်ပြသော ‘ညီသစ်ဆင်း’ ကဗျာများ၏စာဆိုကြီး ဟူ၍ ထင်ရှားကျော်ကြားပြီး မြန်မာစာပေလောကအတွက် အထူးကျေးဇူးပြုခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

---

* ဒေါက်တာ၊ ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

ထို့ပြင် ရသစာပေသဘောတရားနှင့် ရသစာပေပညာရှင်၊ ဝေဖန်ရေးစာပေပညာရှင်၊ နိုဗဲလ်ဆုရ ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုများနှင့် ပလေတိုနိဒါန်းတို့ကို ဘာသာပြန်ခဲ့သည့် ဘာသာပြန် ပညာရှင် စသည်ဖြင့် အမိမြန်မာစာပေ၏ဂုဏ်ကို မြှင့်တင်ပေးခဲ့သည့်သူလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ စာပေဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးရှိသည့် ဆရာဇော်ဂျီကို မြန်မာစာပေ ပညာရှင်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့်သာ သိမြင်ကြသော်လည်း မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်တို့ဖြင့် လမ်းညွှန်ပေးခဲ့သော ဘာသာစကားပညာရှင်အဖြစ် ကျေးဇူးပြု ခဲ့သည်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် ခံစားသိမြင်မှု နည်းကြပါသည်။ သို့ပါ၍ ဆရာ ဇော်ဂျီသည် မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဘာသာစကားပညာရှင်အနေဖြင့် မြန်မာ စာပေလောကကို အထူးကျေးဇူးပြုခဲ့ကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြလိုသဖြင့် ဤစာတမ်းကို ပြုစုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ပြုစုရာတွင် ဆရာဇော်ဂျီ ရေးသားပြုစုခဲ့သော စာပေ များမှ မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်များ ထင်ဟပ်ပါရှိနေသည့် မြန်မာမှု ပထမတွဲ (၁၉၂၀–၁၉၇၀)၊ ရသစာပေသဘော၊ ရသစာပေအဖွင့်၊ ရသစာပေအဖွင့်နှင့် နိဒါန်း၊ မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)၏ မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင်များနှင့် ဘာသာစကား အမြင် စသည်တို့အပြင် ဆရာဇော်ဂျီရေးသားပြုစုခဲ့သော စာတမ်းများ၊ ဆောင်းပါး များကို အလေ့လာခံနယ်ပယ်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ ပြုစုထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဆရာ ဇော်ဂျီသည် မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြရာတွင် ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘောဆိုင်ရာ အမြင်ရှိပုံ၊ ဘာသာစကားအသုံးဆိုင်ရာ အမြင်ရှိပုံနှင့် ဘာသာ စကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာ အမြင်ရှိပုံတို့ကို သာဓကများဖြင့် ဘာသာစကားရှုထောင့်မှ သုံးသပ်တင်ပြ ပြုစုထားပါသည်။

၁။ ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘောဆိုင်ရာအမြင်

ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘောဆိုင်ရာ အမြင်ရှိသော ဘာသာစကားပညာရှင် ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘောဆိုသည်မှာ စကားပြောခြင်းနှင့် စာရေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးခြင်းနှင့် စကား ပြောခြင်း စသော ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘောဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်ကို ရှုမြင်သုံးသပ်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍–

> "စာရေးခြင်းသည် အဆန်းမဟုတ်ပါ။ စကားပြောခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးခြင်းကို အဘယ်ကြောင့် ပြုသနည်းဟု မေးလျှင် စာရေးသူ၏ စိတ်ထဲ၌ရှိသော အနက်သဘောကို သူတစ်ပါး၏ နားနှင့်စိတ်တို့သို့ ရောက်အောင် ပို့ချင်သောကြောင့် ပြုသည်ဟု ဖြေရပေလိမ့်မည်။ ထိုနည်းတူစွာ စကားပြောခြင်းကို

> အဘယ်ကြောင့် ပြုသနည်းဟု မေးလျှင် ပြောသူ၏ စိတ်ထဲ၌ ရှိသော အနက်သဘောကို သူတစ်ပါး၏ နားနှင့်စိတ်တို့သို့ ရောက်အောင် ပို့ချင်သောကြောင့် ပြုသည်ဟုပင် ဖြေရပေလိမ့်မည်။ စာရေးခြင်းဆိုသည်ကား အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုပေါ်၌ ရေးခြစ်ခြင်း ဖြစ်၍ စကားပြောဆိုခြင်းဆိုသည်က နှုတ်အာလျှာတို့ကို လှုပ်ရှား ရခြင်း ဖြစ်ရာ ပြုပုံခြင်းသာ ကွဲသည်။ ရည်ရွယ်ချက်ခြင်းကား အတူတူပင် ဖြစ်သည်"[၁]

ဟု 'ရသစာပေ ပုံသဏ္ဌာန်ပြဿနာ' အရ ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘော ရည်ရွယ်ချက်ဆိုင်ရာ ဆိုမိန့်ချက်များကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စကားပြောခြင်းဖြင့် ဆက်သွယ်လျှင် ပြောသူနှင့်နာသူ အစဉ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာရေးခြင်းဖြင့် ဆက်သွယ်လျှင် ရေးသူ – စာ– ဖတ်သူ အစဉ်ဖြင့် လည်းကောင်း အသိပေးရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးခြင်းသည် အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုပေါ်၌ ရေးခြင်းဖြစ်ပြီး၊ စကားပြောခြင်းသည် နှုတ်၊ အာ၊ လျှာ လှုပ်ရှားရခြင်း တို့သာဖြစ်၍ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အတူတူပင်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုမိန့်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဤဆိုမိန့်ချက်သည် စကားပြောသူနှင့် ကြားနာသူ၊ စာရေးသူနှင့် စာဖတ်သူတို့၏ ကြားခံဆက်သွယ်မှုဖြစ်သော ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘော ဆိုင်ရာ ရိုးရှင်းသော ရှုမြင်သုံးသပ်ချက်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဤရိုးရှင်းတိကျ မှန်ကန်သော ရှုမြင်သုံးသပ်ချက်သည် ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘော ဖြစ်၍ ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကားအမြင်ရှိသော ဘာသာစကားပညာရှင်ဟု ဆိုနိုင် ပါသည်။

၂။ ဘာသာစကားအသုံးဆိုင်ရာအမြင်

ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကားပညာရှင်ဖြစ်ကြောင်း ဘာသာစကားအသုံး ဆိုင်ရာ အမြင်တို့ ထင်ဟပ်ပါရှိနေသည့် တင်ပြဆိုမိန့်ချက်တို့မှတစ်ဆင့် လေ့လာ သိရှိရပါသည်။ ဘာသာစကားအသုံးဆိုင်ရာအမြင်ဟု ဆိုရာတွင် အရေးဘာသာစကား ဆိုင်ရာ မည်သို့အသုံးပြုနေသည်ကို ရှုမြင်ကြံဆပြသော ဆရာဇော်ဂျီ၏ အယူအဆကို တင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၆၊ ၁၂၁။

၂။ ၁။ အရေးဘာသာစကား

ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကားအသုံးဆိုင်ရာဖြစ်သော အပြောဘာသာစကားကို အသုံးပြု၍ မိန့်ကြားသည့်နည်းတူ စာရေးခြင်းသည်လည်း စကားပြောအတိုင်းဖြစ်၍ စာရေးသားကြရာတွင် အသိပေးစာနှင့် စေတနာနှိုးစာ ဟူ၍ ရှိသည်ကို သိသင့်ကြောင်း–

> "စာရေးခြင်း ဆိုသည်မှာလည်း ပြောသည့်သဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်ရာ စာပေအရာ၌လည်း (၁) အသိကိုပေးသော အသိပေးစာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (၂) စေတနာကို နှိုးဆော်သော စေတနာနှိုးစာပေ ဟူ၍လည်းကောင်း ရှိသည်ဟု သိသင့်ပါသည်"[၁]

ဟူ၍ မိန့်ဆိုပါသည်။ ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍–

> "ဘာသာစကားကို အသုံးပြုရာတွင် အချက်အလက်ကို အသံပေးဖော်ပြသော အသိပေးအသုံး (informative use)နှင့် တင်ပြချက်ခံစားချက်ကို ဖော်ပြသော ဖော်ပြမှုအသုံး (expressive use) ဟူ၍ အခြေခံအားဖြင့် ကွဲပြားပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီက ထိုသဘောကို ရှင်းပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။"[၂]

ဟု ဆရာကြီး မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)၏ သုံးသပ်ချက်ကလည်း ဘာသာစကားပညာရှင် ဆရာဇော်ဂျီ၏ အဆိုအမိန့်ကို ထပ်မံထောက်ခံသကဲ့သို့ လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

တစ်ဖန် အရေးဘာသာစကားကို အသုံးပြုသော စာပေကို စေတနာနှိုးစာပေသို့မဟုတ် ရသစာပေဟူ၍ ခွဲခြားမိန့်ဆိုပြီး ထိုစာပေဖန်တီးရေးဖွဲ့မှုကို 'ရေးပုံရေးဟန်ရှိသောစာပေ'ဟု ဆရာဇော်ဂျီက ဆိုပါသည်။ စာဖတ်သူအား နှစ်သက်ခြင်းနှင့်အတူ ဘဝအသိတစ်ခု ရရှိစေရန် ရေးသားခြင်းသည် ရေးပုံရေးဟန်၏ အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရှုမြင်ပြပါသည်။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍–

> "ရသစာပေ၌ ရေးပုံရေးဟန် ရှိရခြင်းသည် ပရိသတ်၏ စေတနာကို နှိုးဆော်ရသော အလုပ်ကို လုပ်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် ပရိသတ်အား နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် ထိုနှစ်သက်ခြင်းနှင့် တစ်ပါတည်း ဘဝအသိ တစ်ခုသည် ပရိသတ်၏စိတ်၌ အလိုအလျောက် ဝင်ရောက်လာအောင် အလုပ်လုပ်ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၆၊ ၁၂၃။

[၂] ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၂၀၁၁၊ ၁၈၆။

> ပါသည်။ ဤကား ရေးပုံရေးဟန်၏ အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။"[၁]

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤဆိုမိန့်ချက်အရလည်း ရသစာပေတွင် ရေးပုံရေးဟန် ရှိခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုမိန့်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် စာရေးသားခြင်းအလုပ်သည် စာဖတ်သူအား နှစ်သက်ခြင်းနှင့်အတူ ဘဝအသိ တစ်ခုခု ရရှိစေသည့် ရေးပုံရေးဟန် ရှိသော စာပေ(ရသစာပေ)အဖြစ် ရေးသားတတ်ကြစေရန် လမ်းညွှန်ချက်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဆရာဇော်ဂျီသည် အရေးဘာသာစကားဖြင့် စာရေးသားမှုပြုကြသော စာရေးဆရာများအတွက် 'စာရေးဆရာနှင့် စာရေးစရာ' ဟူသော ဆောင်းပါးဖြင့်လည်း စာရေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍–

> "မိမိမြင်ဖူးသည်၊ ကြားဖူးသည်၊ ကြုံဖူးသည်၊ တွေးဖူးသည်၊ သိဖူးသည် တို့ကို တစ်ဖက်သား နားဝင်အောင် ပြောပြခြင်း မဟုတ်ပါလော"[၂]

ဟူသော ဆရာဇော်ဂျီ၏ အတွေးအမြင်ကို လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ထို့ပြင် စာရေးဆရာတိုင်း ကျင့်သုံးလက်ကိုင်ပြုရမည့် ရေးသားနည်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုအဖြစ် ရှုမြင်သုံးသပ်ပုံမှာ–

> "လက်သမားကောင်း၊ လယ်သမားကောင်းတို့သည် စူးဆောက် ထွန်တုံး ထွန်တံ စသော မိမိတို့၏ လက်သုံးတန်ဆာပလာ ပစ္စည်းတို့၏ သဘောကိုသိ၍ ကျွမ်းကျင်မှု ရှိတတ်ကြသကဲ့သို့ စာရေးဆရာတို့သည်လည်း သဒ္ဒါနည်း၊ ဝါကျဖွဲ့နည်း၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရနည်း၊ အတ္ထာလင်္ကာရနည်း စသော မိမိတို့၏ တန်ဆာပလာ ပစ္စည်းတို့၏ သဘောကို သိအောင် ကျွမ်းကျင်အောင် အားထုတ်သင့်ကြပါသည်"[၃]

ဟူ၍လည်း စာရေးဆရာတို့ စာရေးနည်း ကျွမ်းကျင်အောင် အားထုတ်လုပ်ဆောင်ရမည့် စာရေးသားခြင်းဆိုင်ရာ နည်းနာများကို လမ်းညွှန်ထားသဖြင့် အရေးဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဆရာဇော်ဂျီ၏ အတွေးအမြင် အယူအဆကို လေ့လာသိရှိရပါသည်။

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၆၊ ၁၂၃။

[၂] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၆၊ ၇၂။

[၃] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၆၊ ၁၃၂။

တစ်ဖန် အရေးဘာသာစကားဖြစ်သော မြန်မာစကားပြေတို့၏ သဘောကို တင်ပြရာတွင် (၁၉၂၀ မှ ၁၉၇၀) ပြည့်နှစ်အထိ အနှစ် ၅၀ အတွင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော စကားပြေအရေးအသားတို့၏ အကြောင်းအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍–

> "အနှစ် ငါးဆယ်အတွင်း စကားပြေဖြင့် ရေးခဲ့ကြသော အကြောင်းအချက်တို့သည် များလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစကားပြေတို့၏ သဘောကို တင်ပြရာတွင် အကြောင်းအချက်များကို အစုရှစ်စု ပြု၍ တင်ပြချင်ပါသည်။ (၁) ဝါဒရေးရာအစု၊ (၂) မျက်မှောက်ခေတ် အဖြစ်အပျက်အစု၊ (၃) လူမှုပြဿနာအစု၊ (၄) လူ့သဘာဝအစု (၅) မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသားအစု၊ (၆) မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သိပ္ပံအစု၊ (၇) စာပေဝေဖန်မှုအစု၊ (၈) ပြည်ပခရီးသွားအစု တို့ ဖြစ်သည်။ ထိုအစု အသီးသီးသည် သီးခြားရပ်တည်နေကြသည် မဟုတ်ပါ။ ဆက်စပ်လျက်၊ ရောနှောလျက် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုလျက် ရပ်တည်နေကြပါသည်။"[၁]

ဟု မြန်မာစကားပြေအချို့တို့၏သဘောကို မိမိအမြင်ဖြင့် ခွဲခြားသုံးသပ်တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ထို့ပြင် စကားပြေရေးသားနည်းဆိုင်ရာအတွက် လမ်းညွှန်ချက်အနေဖြင့် သာဓကဆောင်ထားသည်မှာ–

> "စကားပြေ ရေးကြရာတွင် စကားပြေဖတ်သူ ဘဝင်ခိုက်အောင် ရေးသောသဘော အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် သုတိသာသော (ဝါ) စည်းဝါးသဘောပါသော မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားတစ်ခုကို တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ စည်းဝါးသဘောဆိုသည်မှာ ရေးသူ၏ အဆိုအမိန့်တွင် အသံကိုရော၊ အနက်ကိုရော ချိ၍ချ၍ တက်၍ သက်၍ စီစဉ်တတ်သောသဘောကို ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုလိုသည်။ ထိုသဘောပါသော စကားပြေအရေးအသားသည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။
>
> ဗမာပြည်သည် တို့ပြည်၊ ဗမာစာသည် တို့စာ၊ ဗမာစကားသည် တို့စကား။ တို့ပြည်ကိုချစ်ပါ။ တို့စာကို ချီးမြှင့်ပါ၊ တို့စကားကို

---

[၁] ဝန်၊ ဦး နှင့် အများ၊ ၁၉၇၅၊ ၃၁။

> လေးစားပါ ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့ဖူးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ကြွေးကြော်သံစကားပြေ ဖြစ်ပါသတည်း"[၁]

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ နည်းပေးလမ်းညွှန်ပြုထားသော စကားပြေအရေးအသား ဆိုသည်မှာ စာဖတ်သူ နှစ်သက်လက်ခံ ကျင့်သုံးလိုက်နာစေရန် ရေးသားခြင်းတို့တွင် အသံရော အနက်ပါ အစီအစဉ်ကျနအောင် ရေးသားတတ်စေရန် ဖြစ်ကြောင်း နည်းယူဖွယ်ရာ လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီသည် အပြောဘာသာစကား၊ အရေးဘာသာစကားတို့နှင့် ပတ်သက်၍ သုတိသာသော စည်းဝါးပါသောအသံနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ပေးတတ်သော ပြောခြင်း၊ ရေးခြင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စေတနာကို နှီးဆော်တတ်သော ပြောခြင်း ရေးခြင်းတို့ ဟူ၍လည်းကောင်း ရှိကြောင်း ဘာသာစကား အသုံးဆိုင်ရာ ရှုမြင်သုံးသပ်ချက်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤသို့ ဆိုမိန့်ချက်တို့ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသဖြင့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ အမြင်တို့သည် လေးနက်ကျယ်ပြန့်မှု ရှိကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

၃။ ဘာသာစကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာအမြင်

ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကားပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း ဘာသာစကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာ အမြင်ရှိပုံတို့ဖြင့် တင်ပြပြုစုထားပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီက စာရေးသူသည် မိမိတို့ဘာသာစကားဖြင့် ဖော်ပြရေးသားသည့် စာရေးနည်းကျွမ်းကျင်မှုအတွက် အတတ်ပညာရှိရန် လက်ကိုင်ပြုရမည့် နည်းနာများကို ဘာသာစကား လေ့လာနည်းဆိုင်ရာတို့ဖြင့် လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီက–

> "စာရေးဆရာ၏ စိတ်ထဲ၌ရှိသော အနက်ကို မှန်ကန်အောင် ပြုပြင်ပေးနိုင်သော သဒ္ဒါနည်း၊ ဝါကျဖွဲ့နည်း၊ ကဗျာစပ်နည်းတို့ ဖြစ်သည်။ ပြေပြစ်အောင် ပြုပေးနိုင်သော သဒ္ဒါလင်္ကာရနည်း ဖြစ်သည်။ ဆန်းကြယ်အောင် ပြုပေးနိုင်သော အတ္ထာလင်္ကာရနည်းတို့ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတို့ကို သိထားလျှင် ကောင်းပါသည်။ လေ့ကျင့်မှုရှိလျှင် သာ၍ကောင်းပါသည်။ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် လေ့ကျင့်မှု ရှိလျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်"[၂]

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၂၀၀၄၊ ၄၈။

[၂] ဇော်ဂျီ၊ ၂၀၀၄၊ ၃၀၉။

ဟူ၍ ဆိုမိန့်ပါသည်။ ဤအချက်ကိုပင် ထပ်မံရှင်းလင်းစေရန် သာဓကဆောင်ထားသည်မှာ–

> "စာရေးဆရာတို့သည်လည်း သဒ္ဒါနည်း၊ ဝါကျဖွဲ့နည်း၊ သဒ္ဒါလင်္ကာရနည်း၊ အတ္ထာလင်္ကာရနည်းစသော မိမိတို့၏ တန်ဆာပလာ ပစ္စည်းတို့၏သဘောကို သိအောင်၊ ကျွမ်းကျင်အောင် အားထုတ်သင့်ကြပါသည်။ ထိုသို့ အားထုတ်နိုင်ကြသည်ဖြစ်လျှင် မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာ့ရသစာပေ ပုံသဏ္ဌာန် အကောင်း အလှ ရရေးပြဿနာသည် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ပြေလည်မည်ဟု ထင်ပါသည်"[၁]

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ စာရေးနည်းသဘောတရားကို သိရှိနားလည်ပြီး ကျွမ်းကျင်စွာ အသုံးချတတ်ရန် အားထုတ်သင့်ကြောင်း လမ်းညွှန်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ လမ်းညွှန်ချက်သည်ပင် ဘာသာစကား၏ သဘောကို သိရှိနားလည်၍ ကျွမ်းကျင်စွာ အသုံးချတတ်ရန် တိုက်တွန်းခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဤသို့ ဘာသာစကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်တို့တွင် စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောနှင့် စာပေသုံးဝေါဟာရများ ဖန်တီးခြင်းဆိုင်ရာတို့ဖြင့် ကြံဆ မိန့်ဆိုပြရာ မိမိကိုယ်တိုင်သိမြင်သော ရှုမြင်သုံးသပ်ချက်တို့ဖြင့် ရှင်းလင်းမိန့်ဆိုကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၃၊ ၁။ စကားလုံးတို့၏အနက်သဘော

ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘာသာစကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာ အတွေးအမြင်တို့တွင် စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောနှင့်ပတ်သက်၍ ဘာသာစကားရှုထောင့်မှ ရှုမြင်သုံးသပ် မိန့်ဆိုပုံများကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောနှင့်ပတ်သက်၍–

> "စကားပြောကြရာတွင် ကြားသူ၌ စကား၏အနက်သဘော ထင်အောင် ပြောဆိုခြင်းမျိုးလည်း ရှိသည်။ ကြားဖူး မြင်ဖူး ကြုံဖူး သိဖူးသော အာရုံတစ်ခုခုကို သတိရသလိုလို ဖြစ်စေ၍ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကိုပါ ဖြစ်စေသော အနက်ထင်အောင် ပြောခြင်းမျိုးလည်း ရှိသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ 'အပြောရိုင်းသူ' ဟု ပြောရာ၌ ထိုစကား၏ အနက်သည် အနက်သက်သက်သာ ဖြစ်၍

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၂၀၀၄၊ ၃၁၀။

> ထိုအနက်ကို အနက်ရိုးဟု ခေါ်ကြပါစို့။ 'နှုတ်ဖွေဆိုးသူ' ဟု ပြောလိုက်သောအခါ ကြားရသူသည် နွား မြင်းတို့၏ ပါပ လက္ခဏာ ဖြစ်သော ဖွေဆိုးကို သတိရ၍ စက်ဆုပ်ရွံရှာသော စိတ်လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသဘောသည် အနက်ရိုးကို အကြောင်းပြု၍ ဂယက်ရိုက်လာသော သဘော ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသဘောရှိသော အနက်ကို ဂယက်အနက် (အန္တောဂဓအနက် ဟုလည်း ခေါ်သည်) ဟု ခေါ်ကြပါစို့။ ဤတွင် ထိုဂယက်အနက် ထွက်အောင် ပြောနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းသည် စက်ဆုပ်ရွံရှာ ခဲ့သော ပြောသူ၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်ပါသည်"[၁]

ဟူ၍ 'အပြောရိုင်းသူ' ဟူသော စကားလုံးသည် အနက်ရိုး ဖြစ်ပြီး 'နှုတ်ဖွေဆိုးသူ' စကားလုံးသည် ဂယက်အနက်ဟူ၍ ခွဲခြားလေ့လာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤတွင် အနက်ရိုးထွက်သော 'အပြောရိုင်းသူ' စကားလုံးထက် ဂယက်အနက်ထွက်သော 'နှုတ်ဖွေဆိုးသူ' စကားလုံးသုံးခြင်းဖြင့် နွား မြင်းတို့၏ ဖွေဆိုးပုံကို သတိရပြီး စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ကောင်းသော စိတ်လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အနက်ရိုးကို အကြောင်းပြု၍ ဂယက်ရိုက်လာသော သဘောဖြစ်ပြီး စက်ဆုပ်ရွံရှာမှု ဖြစ်ခဲ့သော ပြောသူ၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကြောင့်ဟု ယူဆသင့်ကြောင်း ဆရာဇော်ဂျီ၏ အယူအဆ အတွေးအမြင်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

တစ်ဖန် ဤသို့သော အနက်ရိုးကို အကြောင်းပြုသော ဂယက်ရိုက်ခတ်လာသည့် စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောကို လူသားဖြစ်သည့် သားငယ် သမီးငယ်တို့ကို သတိရ၍ ကရုဏာသက်မိသော စိတ်လှုပ်ရှားမှုဖြင့် 'နွားသူငယ်' ဟူသော ဂယက်အနက်ထွက်သော စကားလုံးအနက်၏ သဘောကိုလည်းကောင်း၊ 'ကျွန်းဖို နှစ်ပင် ရှင်အောင်မွေးပါ့' ဟု ကျွန်းပင်ဟူသော သစ်ပင်ကို သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ ကျွေးမွေးပြုစုစောင့်ရှောက်တတ်ပုံကို သိမြင်လာစေပြီး ချစ်ခင်သာယာ ကြည်နူးမှု ဟူသောစိတ် လှုပ်ရှားလာစေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ ကြံဆမိန့်ဆိုသော ဂယက်အနက်ထွက်သော စကားလုံးတို့ အနက်သဘောကို ဘာသာစကားရှုထောင့်မှ ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်ဖန် စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကြံဆမိန့်ဆိုချက်တစ်ရပ်ကို တင်ပြလိုပါသည်။ ဤမိန့်ဆိုချက်မှာ–

---

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၂၀၀၄၊ ၂၇၂။

> "တက္ကသိုလ်ဆိုသည်မှာ တက္ကသီလာမှ လာ၍ ကြံစည်ခြင်း အလေ့အကျင့် ဖြစ်သည်။ ကြံစည်ခြင်း အလေ့အကျင့်ရှိရာ အရပ်သည်သာလျှင် တက္ကသိုလ် ဖြစ်သင့်သည်။ ကြံစည်ခြင်း အလေ့အကျင့် မရှိလျှင် တက္ကသိုလ် အမည်ခံထားစေကာမူ တက္ကသိုလ် မဖြစ်နိုင်သည်ဟု လည်းကောင်း သတိပြုအပ် ပါသတည်း။"[၁]

ဟူသည့် 'တက္ကသိုလ်' ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် မည်သို့ရှိပုံ၊ 'တက္ကသိုလ်' ဟူသော အသုံး၏သဘောသဘာဝကို မိမိအမြင်တို့ဖြင့် တင်ပြထားသည်မှာ မှတ်သားလိုက်နာဖွယ်ရာ ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကြံမိန့်ဆိုချက်တို့သည် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်တို့ ထင်ဟပ်ပါရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် ဘာသာစကားပညာရှင်ဟု ခေါ်ဆိုထိုက်ပါသည်။

၃၊ ၂။ စာပေသုံးဝေါဟာရများဖန်တီးခြင်း

ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘာသာစကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာ အမြင်ရှိပုံတို့တွင် စာပေသုံးဝေါဟာရများ ဖန်တီးခြင်းသည်လည်း ပါရှိပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ စာပေသုံးဝေါဟာရတို့ကို တီထွင်ဖန်တီးပေးခဲ့သော ပညာရှင်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီ တီထွင်ဖန်တီးပေးခဲ့သော စာပေသုံးဝေါဟာရများမှာ မြန်မာစာပေနယ်ပယ်တွင် မျက်မှောက်ခေတ်အထိ အသုံးတွင်ကျယ်နေပြီး အတည်တကျရှိသော ဝေါဟာရများ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ စာပေသုံးဝေါဟာရများအဖြစ် 'ခံစားသိဂယက်အနက်၊ စာရေးဆရာနှင့် စာရေးစရာ၊ စေတနာန္နိုးစာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မထိုးဇာတ်သဘော၊ နိမိတ်ပုံ၊ ပဋိဘာန်ဉာဏ်၊ ပြောက်ကျား စာရေးဆရာ၊ ယထာဘူတသဘော၊ ယုံတမ်းဉာဏ်၊ ယုံတမ်းဝတ္ထု၊ အပြောက်အမွမ်း၊ အသိပေးစာ' စသည်တို့ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းဝေါဟာရများသည် မြန်မာစာပေလောကတွင် အသုံးရှိပြီး ဖြစ်သော်လည်း ဆရာဇော်ဂျီက စာပေသုံးဝေါဟာရများအဖြစ် ဖန်တီးရေးဖွဲ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် 'ရသ' စာပေဟူသည့် ဝေါဟာရနှင့်အတူ 'ရသနှစ်သက်ခြင်းသက်သက်၊ ဘဝသိအာနိသင်၊ အိုင်ကျင်းရသ၊ ပန်းတိုင်ရသ၊ အလွမ်းရသ၊ အဆွေးရသ၊ အသောရသ' စသည့် ရသစာပေသုံး ဝေါဟာရများကိုလည်း တွေ့ရပြီး

[၁] ဇော်ဂျီ၊ ၁၉၆၆၊ ၁၂၀။

မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာစာပေလောက၌ တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုနေကြောင်းလည်း တွေ့ရှိနေရပါသည်။ ဤသည်ကို–

> "ယနေ့ ဆရာ စတင်သုံးခဲ့သည့် ရသစာပေဆိုသည့် ဝေါဟာရသည် အသုံးတွင်ကျယ်နေပါပြီ။ ဆရာကြီးပီမိုးနင်းသည် ရသစာပေ၏ သဘောကို ဖော်ပြသည့် ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ဇာတ် ဟူ၍သာ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဝေါဟာရတစ်ခုအဖြစ် မပြခဲ့ပါ။ နောက်ပိုင်းတွင် စိတ်ကူးစာပေ၊ ဖန်တီးမှုစာပေ၊ ဖန်တီးဆန်းသစ်သော စာပေ၊ အနုစာပေ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး သုံးကြသည်။ ယခုမူ ရသစာပေ ဟု တညီတညွတ်တည်း သုံးနေပါပြီ။"[၁]

ဟူသော ဆရာကြီး မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)၏ မှတ်ချက် အဆိုအမိန့်သည်လည်း ဆရာဇော်ဂျီ၏ 'ရသစာပေ' ဟူသော ဝေါဟာရအသုံးနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာ လေ့လာသိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ ဖန်တီးရေးဖွဲ့ခဲ့သော စာပေသုံးဝေါဟာရများ၏ အသုံးတွင်ကျယ်မှုသည် ဆရာဇော်ဂျီ၏ မြန်မာဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်ပုံဖြစ်၍ လေးနက်ခိုင်မာသော ဘာသာစကားအမြင် ရှိကြောင်း သုံးသပ်မိပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေပညာရှင် ကဗျာစာဆိုကြီးတစ်ဦးအဖြစ် သိရှိကြသော 'ဆရာဇော်ဂျီ' ကို ဘာသာစကားဆိုင်ရာအမြင်ရှိသော ဘာသာစကားပညာရှင်ကြီးဖြစ်ကြောင်း သာဓက အထောက်အထားများဖြင့် လေ့လာတင်ပြပြုစုထားသော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာပေလောကတွင် ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိမှတ်တမ်းစာပေ၊ အတွေးအခေါ်စာပေ စသည်တို့ကို ပြောင်မြောက်စွာ ရေးဖွဲ့ပြုစုခဲ့သော ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘာသာစကားဆိုင်ရာအမြင်ရှိပုံ တင်ပြချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောအမြင်ရှိခြင်း၊ ဘာသာစကားအသုံးများဖြစ်သော အပြောဘာသာစကားနှင့် အရေးဘာသာစကားတို့ကို ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းမှုရှိခြင်း၊ ဘာသာစကား လေ့လာနည်းဆိုင်ရာတွင် စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောနှင့် စာပေသုံးဝေါဟာရများ တီထွင်ဖန်တီးခြင်းဆိုင်ရာတို့ကို ရှုမြင်သုံးသပ်သော ဘာသာစကားပညာရှင်အဖြစ် လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ လေးနက်ကျယ်ပြန့်သော

[၁] ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၂၀၁၁၊ ၁၈၉။

အတွေးအခေါ် အယူအဆ သုံးသပ်မှုတို့ဖြင့် မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာဘာသာစကားတို့အတွက် များစွာအကျိုးပြုခဲ့သော ဘာသာစကားပညာရှင်ကြီး တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ဘာသာစကား၏ အခြေခံသဘောဆိုင်ရာဖြစ်သော စကားပြောခြင်းနှင့် စာရေးခြင်းတို့သည် ပြောသူနှင့်နာသူ၊ ရေးသူနှင့်ဖတ်သူတို့ကြား ပြောသူနှင့်နာသူ၊ ရေးသူနှင့်ဖတ်သူ ဟူသော အစဉ်ဖြင့် အသိပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်သုံးသပ်ထားသော ဘာသာစကား အမြင်ရှိပုံကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်ဖန် ဘာသာစကားကို အသုံးပြုရာတွင် အပြောဘာသာစကားနှင့် အရေးဘာသာစကားတို့အကြောင်းတို့ဖြင့်လည်း ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ရှုမြင်သုံးသပ်ပုံကို တွေ့ရပါသည်။ အပြောဘာသာစကားအရ အသိပေးလို၍ပြောခြင်း၊ စေတနာဖြစ်စေလို၍ ပြောခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အရေးဘာသာစကားတွင်လည်း ဤကဲ့သို့ သဘောမျိုး ဖြစ်ကြောင်း အရေးဘာသာစကားတွင် စေတနာနှိုးစာပေ သို့မဟုတ် ရသစာပေ ဖန်တီးရေးဖွဲ့ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းကောင်းများကို လည်းကောင်း၊ စာရေးဆရာတို့ကို စာရေးစရာ ရအောင် လမ်းညွှန်မိန့်ဆိုပုံများကို လည်းကောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသဖြင့် ဆရာဇော်ဂျီ ညွှန်ပြထားသော ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ရှုမြင်သုံးသပ်ပုံတို့မှာ ကျယ်ပြန့်လေးနက်မှုရှိကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရပါသည်။

ထို့နောက် ဘာသာစကားလေ့လာနည်းဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ စကားလုံးတို့၏ အနက်သဘောကို ရှုမြင်သုံးသပ်တင်ပြရာတွင် အနက်ရိုးကို အခြေပြု၍ ဂယက်အနက် ထင်စေသော စကားလုံးများဖြင့် စာပေဖန်တီးရေးဖွဲ့ပုံအကြောင်း ကြံဆမိန့်ဆိုချက်တို့သည်လည်း ဘာသာစကားပေါ် နက်ရှိုင်းစွာ ခံယူကျင့်သုံးသော အမြင်ရှိကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်ဖန် စာပေသုံးဝေါဟာရများ ဖန်တီးခြင်းဖြင့် စာပေနှင့် ဘာသာစကား အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုပုံကို သိမြင်စေပြီး ဆရာဇော်ဂျီ ဖန်တီးအသုံးပြုခဲ့သော စာပေသုံးဝေါဟာရများနှင့် 'ရသစာပေ' ဟူသော ဝေါဟာရတို့သည် ယနေ့ မြန်မာစာပေလောကတွင် အသုံးတွင်ကျယ်နေကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ အစွမ်းသတ္တိသည် ရှင်သန်ထက်မြက်မှုရှိကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ ရေးသားပြုစုခဲ့သော အလေ့လာခံစာအုပ် စာပေတို့မှတစ်ဆင့် လေ့လာသိရှိခွင့်ရသည့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘာသာစကားအမြင်သည် လေးစားဖွယ်ရာ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိမှတ်သားရပါသည်။ သို့ပါ၍ ဆရာဇော်ဂျီသည် မြန်မာစာပေပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်သကဲ့သို့ ဘာသာစကားပညာရှင် တစ်ဦးအဖြစ်လည်း လေးစားကြည်ညိုအတုယူဖွယ်ရာ ဖြစ်ကြောင်း ဤစာတမ်းဖြင့် ဂါရဝပြုအပ်ပါသည်။

နိဂုံး

မြန်မာစာပေပညာရှင် ဆရာဇော်ဂျီသည် မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင် တစ်ဦးလည်းဖြစ်ကြောင်း ဂုဏ်ယူစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤစာတမ်းကို ပြုစု ထားပါသည်။ မြန်မာစာပေလောကတွင် ခေတ်အဆက်ဆက် ပေါ်ထွက်ခဲ့သော စာပေပညာရှင်များ ရှိသကဲ့သို့ မြန်မာဘာသာစကားဆိုင်ရာ စာပေပညာရှင်ကြီး များလည်း ပေါ်ထွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ပါ၍ ရှေးခေတ်မှသည် မျက်မှောက်ခေတ်တိုင် ဆရာဇော်ဂျီကဲ့သို့ အမျိုးသားစာပေပညာရှင်များနှင့် ဘာသာစကားပညာရှင်များ ရှိကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။ ထိုလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်မှသာလျှင် မြန်မာစာပေလောကအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော စံပြု ဖွယ်ရာ မြန်မာစာပေနှင့် ဘာသာစကားတို့ တိုးတက်ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးစေအောင် ကြံဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း သုတေသီတို့အား အကြံပြု တင်ပြအပ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ ၂၀၁၁။ *မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင်များနှင့် ဘာသာစကားအမြင်*။ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

ဇော်ဂျီ။ ၁၉၆၆။ *ရသစာပေအဖွင့်*။ ရသစာပေတိုက်။

ဇော်ဂျီ။ ၂၀၀၄။ *ရသစာပေအဖွင့်နှင့်နိဒါန်း*။ စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ၊ ရန်ကုန်။

ဇော်ဂျီ။ ၂၀၀၉။ *ရသစာပေ၏သဘော*။ ရူပံစာအုပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ ၂၀၀၈။ *မြန်မာအဘိဓာန် (ဒု ကြိမ်)*။ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

ဝန်၊ ဦး နှင့် အများ။ ၁၉၇၅။ *မြန်မာမှု ပထမတွဲ*။ တက္ကသိုလ်များစာအုပ်ပြုစုထုတ်ဝေရေး ကော်မတီ။